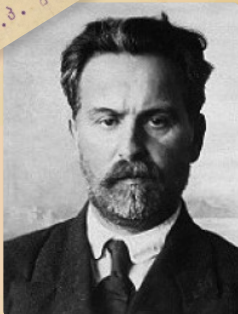
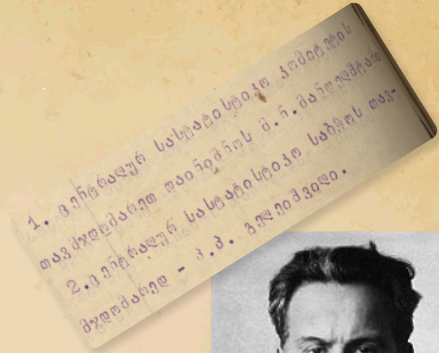

საქართველოს სტატისტიკა

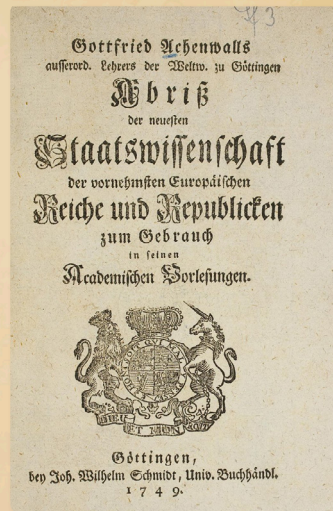

სტატისტიკის წარმოშობას მრავალსაუკუნოვანი ისტორია აქვს და იგი ღრმა წარსულში იღებს სათავეს. მისი არსებობის აუცილებლობა სახელმწიფოების წარმოშობასთან არის დაკავშირებული, რადგან სახელმწიფო ვერ იარსებებდა მასში შემავალი მიწების, მათზე მცხოვრები მოსახლეობის და მისი ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ მეტ-ნაკლებად სანდო ინფორმაციის გარეშე. მაგალითად, ჯარის ჩამოსაყალიბებლად და გადასახადების ასაკრფეად აუცილებელი იყო ინფორმაცია მოსახლეობის რიცხოვნობის შესახებ. ამგვარი ინფორმაციის შეგროვება რამდენიმე ათასწლეულის წინ უკვე ხორციელდებოდა ჩინეთში, ძველ რომში და ეგვიპტეში.

უფრო გვიანდელ ეპოქაში დაიწყო სტატისტიკური მონაცემების დამუშავება და ანალიზი, ანუ სტატისტიკის როგორც მეცნიერების ჩასახვა.

ტერმინი „სტატისტიკა“ პირველად გერმანელმა პროფესორმა გოტფრიდ ახენვალმა შემოიღო 1746 წელს. მოგვიანებით, 1749 წელს, მანვე გამოქვეყნა წიგნი სახელმწიფოთმცოდნეობის შესახებ და ამ მეცნიერებას სტატისტიკა უწოდა. სიტყვა „სტატისტიკა“ წარმოშობილია ლათინური სიტყვისაგან *Status*, რაც მდგომარეობას, ვითარებას ასახავს. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ სტატისტიკის, როგორც მეცნიერების ჩამოყალიბების მამამთავრად ბელგიელ მათემატიკოსს ადოლფ ვეტლეს აღიარებენ (1796-1874), რომელმაც პირველად გამოიყენა სტატისტიკური მეთოდები მონაცემთა დამუშავების მიზნით. მანვე, იმ პერიოდის ცნობილ მათემატიკოსებთან ერთად, ჩამოაყალიბა ცენტრალური სტატისტიკური კომისია და აქტიურ მუშაობას ეწეოდა სტატისტიკური კვლევების შემოღებისა და დამკვიდრებისათვის.

გოტფრიდ ახენვალის „სახელმწიფოთმცოდნეობა“, 1749 წელი

“გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი”

ისტორიული წყაროების მიხედვით, სტატისტიკური ცნობების მოპოვება საქართველოში XIII საუკუნიდან იწყება. 1254-1258 წლებში მონღოლმა ნოინმა არღუნმა აღწერა საქართველოს მოსახლეობა და მისი ქონება. 1689 წლიდან, ერეკლე I-ის მეფობის ხანაში, საქართველოს სადროშოების სარდლები შვიდ წელიწადში ერთხელ ატარებდნენ თავიანთ სადროშოებში ხალხის აღწერას. ჩვენს დრომდეა მოღწეული XVII-XVIII სს. დავთრები, რომლებშიც ჰქონდათ აღწერის შედეგად მოპოვებული ცნობები.

XIX საუკუნესა და XX საუკუნის დასაწყისში საქართველოში სტატისტიკურ საქმიანობას ახორციელებდნენ მეფის რუსეთის აღმინის-ტრაციული ორგანოები.

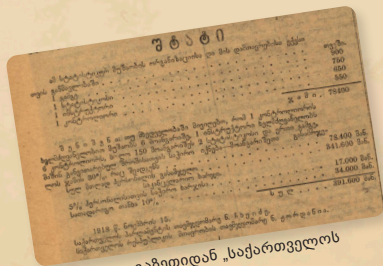

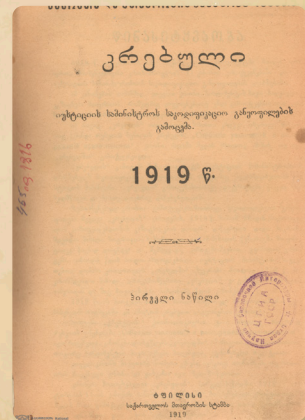
1918 წლის 26 მაისს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ, დღის წესრიგში დადგა სტატისტიკური სამსახურის შექმნის საკითხი, რომელიც თავს მოუყრიდა ქვეყანაში მიმდინარე პროცესების ამსახველ სოციალურ-ეკონომიკური ხასიათის სტატისტიკურ მაჩვენებლებს.

1918 წ. 15 ნოემბერს მიწათმოქმედების სამინისტროსთან შეიქმნა სტატისტიკის დროებითი ბიურო, რომლის ფუნქციებში შედიოდა სასოფლო-სამეურნეო აღწერის მასალების შემუშავება, მიწის ფონდის აღრიცხვა და მისი განაწილების ნორმების განსაზღვრა.

ბიუროს საშტატო განრიგი, რომელიც სულ ოთხი მუდმივი საშტატო ერთეულისგან შედგებოდა, ასე განისაზღვრა: გამგე (ხელფასი თვეში 900 მანეთი), ერთი სტატისტიკოსი (760 მანეთი), ინსტრუქტორი (650 მანეთი) და ერთი კონტროლიორი (550 მანეთი). ამასთან ერთად, ბიუროს გამოყოფილი დაფინანსების ფარგლებში შეეძლო დამატებით დაექირავებინა მუშაკები სტატისტიკური სამუშაოების სანარმოებლად.

ამონარიდი გაზეთიდან „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1918 წელი

1918 წლის კანონთა კრებული

92. კ ა ნ უ ნ ი

1915 წლის ნოემბრის 23-ის კანონის შედეგად.

1915 წლის ნოემბრის 22-ის კანონის შესაცვლელად და შესწორებულად დადგენი იქნა:

1. გაფრთხილეს ამ კანონის მოქმედება საშვირო გადასახადისთვის გამართობ-სანახაობის ბიუჯეტის ფასზე ამ საგნის განსაკუთრებულ კანონის შემოკლებად.

2. მიღვიძნი საოცტრო წარმოდგენების დრამა-ოპერების, ოპერას, ბალეტის და კონცერტისა შემოდინიწყო საშვირო გადასახადსაგან განთავსდესტელ ოქტ. 1918 წ. ნოემბრის 1-დან.

1918 წ. ნოემბრის 12.

დაქან ხელს აქვან:

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე ნ. ჩხიძე.

საქართველოს რესპუბლიკის შიჯიგობის თავმჯდომარე ნ. ორდანიკია.

93. კ ა ნ უ ნ ი

სტატისტიკის შედგენისა საადგილ-მამულო რეფორმისათვის.

დადალოს სახელწიფის ჩაზიინდ მორიამოქმედების მიხისტრის განკარგულებაში სანს ოპობოდიართიმეტი ათას ექვსი (291,600) მანეთი სტატისტიკის მოსწიფობად საადგილ-მამულო რეფორმისათვის თანხმად ამ კანონთან დაბოლო ხაჯოლ-ადრიკების.

1918 წ. ნოემბრის 18.

დაქან ხელს აქვან:

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე ნ. ჩხიძე.

საქართველოს რესპუბლიკის შიჯიგობის თავმჯდომარე ნ. ორდანიკია.

ამონარიდი 1918 წლის კანონთა კრებულიდან:
93. კანონი „სტატისტიკის შედგენისა საადგილ-მამულო რეფორმისათვის“

ამგვარად, დამოუკიდებელ საქართველოში პირველად შეიქმნა სტატისტიკის სპეციალური სამსახური განსაზღვრული ფუნქციებით, დაფინანსებით, მაგრამ არა დამოუკიდებელ უწყებმად, არამედ ერთ-ერთი სამინისტროს შემადგენლობაში.

სტატ-აღრიცხვა

სტატისტიკის შედგენისა საადგილ-მამულო რეფორმისათვის.

1. 1917 წლ. საადგილ-მამულო რეფორმისათვის გამოყენებული დამოუკიდებელი ფონდის სახისა-შედეგად ოქტომბრის განმარტის ოქტომბრის ფასზე რეალების ხაჯოლად ოქტომბრის 180,000 კოლარი წლის მანქონად და მასლის შემოსუფულად სჯიროს.

განათავსება	180,000	= 180,000	კოლ. დენ.
მასალის ხაჯოლად	1,000		
განათავსება	180,000	= 1,000	
დასავსება	180,000	= 1,000	
დენ.	150		
სულ	180 + 1,000 + 150 = 2,850	კოლ. დენ.	

2. მიწის მფლობელების დამოუკიდებელი ფონდი ოქტომბრის 190,000 კოლარიან და მასლის ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან დასავსებად სჯიროს გამოყენებული ფონდის 931 დამოუკიდებელი ფონდი 192 სულ 100 + 638 + 792 = 1,610 კოლ. დენ. და მასლის ხაჯოლად.

ფონდი	931		
სულ	100 + 638 + 792	= 1,610	კოლ. დენ.

3. სულ მიწის მფლობელების წინაწილი ვაის აქვანის . . . . . 92,320 ნ.გ.

4. მასლის ხაჯოლად მფლობელების ხაჯოლად დასავსებად ოქტომბრის 1917 წლის აქვანის და სანაბრის სჯიროს ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან და მასლის ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან დასავსებად სჯიროს.

განათავსება	180,000	= 180,000	კოლ. დენ.
მასალის ხაჯოლად	1,000		
განათავსება	180,000	= 1,000	
დასავსება	180,000	= 1,000	
დენ.	150		
სულ	180 + 1,000 + 150 = 2,850	კოლ. დენ.	

5. მიწის მფლობელების დამოუკიდებელი ფონდი ოქტომბრის 190,000 კოლარიან და მასლის ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან დასავსებად სჯიროს გამოყენებული ფონდის 931 დამოუკიდებელი ფონდი 192 სულ 100 + 638 + 792 = 1,610 კოლ. დენ. და მასლის ხაჯოლად.

ფონდი	931		
სულ	100 + 638 + 792	= 1,610	კოლ. დენ.

6. სულ მიწის მფლობელების წინაწილი ვაის აქვანის . . . . . 92,320 ნ.გ.

7. მიწის მფლობელების ხაჯოლად დასავსებად ოქტომბრის 1917 წლის აქვანის და სანაბრის სჯიროს ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან და მასლის ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან დასავსებად სჯიროს.

განათავსება	180,000	= 180,000	კოლ. დენ.
მასალის ხაჯოლად	1,000		
განათავსება	180,000	= 1,000	
დასავსება	180,000	= 1,000	
დენ.	150		
სულ	180 + 1,000 + 150 = 2,850	კოლ. დენ.	

8. მიწის მფლობელების დამოუკიდებელი ფონდი ოქტომბრის 190,000 კოლარიან და მასლის ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან დასავსებად სჯიროს გამოყენებული ფონდის 931 დამოუკიდებელი ფონდი 192 სულ 100 + 638 + 792 = 1,610 კოლ. დენ. და მასლის ხაჯოლად.

ფონდი	931		
სულ	100 + 638 + 792	= 1,610	კოლ. დენ.

9. სულ მიწის მფლობელების წინაწილი ვაის აქვანის . . . . . 92,320 ნ.გ.

10. მიწის მფლობელების ხაჯოლად დასავსებად ოქტომბრის 1917 წლის აქვანის და სანაბრის სჯიროს ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან და მასლის ხაჯოლად ოქტომბრის 190 კოლარიან დასავსებად სჯიროს.

განათავსება	180,000	= 180,000	კოლ. დენ.
მასალის ხაჯოლად	1,000		
განათავსება	180,000	= 1,000	
დასავსება	180,000	= 1,000	
დენ.	150		
სულ	180 + 1,000 + 150 = 2,850	კოლ. დენ.	

ამონარიდი გაზეთიდან „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1918 წელი: საადგილ-მამულო რეფორმისთვის სტატისტიკის შედგენის ხარჯთ-აღრიცხვა

შემდგომი ნაბიჯი, სტატისტიკური ორგანოს უფრო მაღალ რანგში აყვანის მიზნით, 1919 წლის 25 ივლისს გადაიდგა – მას შემდეგ, რაც საქართველოს დამფუძნებელი კრების მიერ მიღებულ იქნა კანონი „ცენტრალური სასტატისტიკო კომიტეტის დაარსების“ შესახებ, რომლის მიხედვითაც დაარსდა რესპუბლიკის ცენტრალური სასტატისტიკო კომიტეტი.

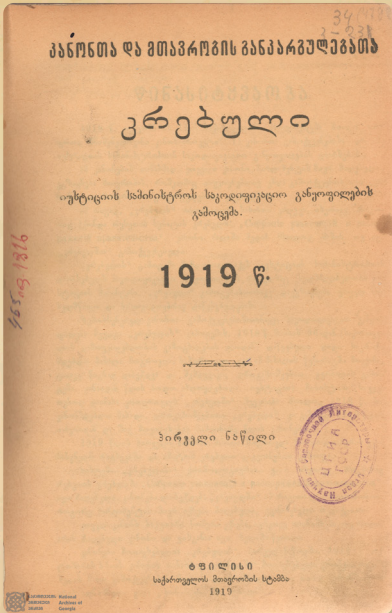
კომიტეტი იმავე სამინისტროს შემადგენლობაში შეიქმნა და მას დაევალა ყოველგვარი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტატისტიკური სამუშაოების წარმართვა.

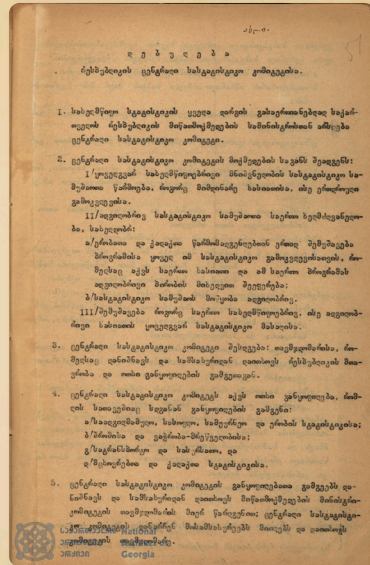
საქართველოს დამფუძნებელი კრების სხდომა

კანონთა და მთავრობის განკარგულებათა კრებულს, 1919 წელი

ამონარიდი კანონთა კრებულიდან ცენტრალური სასტატისტიკო კომიტეტის დაარსების შესახებ. 25 ივლისი, 1919 წელი

კომიტეტის დებულების შესაბამისად, მას განესაზღვრა ყოველგვარი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტატისტიკური სამუშაოების წარმოების ფუნქცია ადგილობრივი სტატისტიკური სამსახურების საერთო ხელმძღვანელობის პირობებში. კომიტეტის თავმჯდომარეს ნიშნავდა და ათავისუფლებდა რესპუბლიკის მთავრობა. იგი ოთხი განყოფილებისაგან შედგებოდა: 1. საადგილმამულო, სასოფლო სამეურნეო და ერობის სტატისტიკის; 2. შრომისა და ვაჭრობა-მრეწველობის; 3. სატრანსპორტო და სასურსათო; 4. მცხოვრებთა და ქალაქებთა სტატისტიკის. განყოფილებათა გამგეებს თანამდებობაზე ნიშნავდა და ათავისუფლებდა მინათმოქმედების მინისტრი სტატისტიკის კომიტეტის თავმჯდომარის წარდგინებით. სხვა მუშაკები ინიშნებოდნენ კომიტეტის თავმჯდომარის მიერ. საშტატო განრიგის შესაბამისად კომიტეტში სულ დასაქმებული იყო 63 კაცი.

5. ცენტრალ სასტატისტიკო კომიტეტის საერთო სტრუქტურისა და შემადგენლობის შესახებ დადგინდა: ა/თავმჯდომარე, რომელიც დანიშნავს რესპუბლიკის მთავრობა; ბ/თავმჯდომარის ახალნაყოფილი საბჭოს მხარე მის წევრთა შორის; გ/კვლევი გეოგრაფიული სტატისტიკის ნაწილის წარმომადგენელი; დ/სასტატისტიკო კომიტეტის თავმჯდომარე და ვიცე-თავმჯდომარე; ე/ამ შემადგენელი, რომელიც განსჯის იქნება თუ არა საკითხი, რომელიც ერთ-ერთ უწყებას შეეხება ერთი წარმომადგენელი იმ უწყებას; ვ/რესპუბლიკის ერთიანი ერობისა და კვლევის გეოგრაფიული წარმომადგენელი მთლიანად; ზ/სასტატისტიკო უნივერსიტეტის ერთი წარმომადგენელი.

შ ე ი შ ე ა : საბჭოში შემავალი მიწები იქნება თავმჯდომარის მიერ სხვა პირობებში მთლიანად დანიშნავს საბჭოს შემადგენელ საბჭოებში იქნება.

7. ცენტრალ სასტატისტიკო კომიტეტის მოსახრება უნდა იყოს განსჯის სასტატისტიკო სამუშაო წარმოებისა, საშუალო პირობებისა, ანგარიშისა და ხარვეზობისათვის; ბ/განსჯის იმ საკითხებისა, რომელიც დაეკავშირება ადგილობრივ სასტატისტიკო ორგანიზაციის დაარსებისა და მისი ორგანიზაციის ეფექტურობის შედგენისათვის; გ/სხვა საკითხები, რომელიც საბჭოს წარმომადგენელ ცენტრალ სასტატისტიკო კომიტეტს და საბჭოს ცალკე წევრებს.

8. ცენტრალ სასტატისტიკო კომიტეტის ადგილობრივი ორგანიზაციები ანგარიშისათვის დასაბუთდება და კვლევის სტატისტიკის, რომელიც დანიშნავს და სამსახურთან დაკავშირებული ცენტრალ კომიტეტის თავმჯდომარე სათანადო ორგანოს და კვლევის გასაშუალებლად შეიქმნება. მთლიანად ერობის განისაზღვრება შეიქმნება.

9. ამ დებულებისა და დროის სათანადო მტკიცება.

1919 წ. ივლისის 25-ს.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ერობის ახალნაყოფილი კომიტეტის თავმჯდომარის მიერ დანიშნული თავმჯდომარე.

საქართველოს ერობის ახალნაყოფილი კომიტეტის თავმჯდომარის მიერ დანიშნული თავმჯდომარე.

ამონარიდი რესპუბლიკის ცენტრალური სასტატისტიკო კომიტეტის დებულებიდან. 25 ივლისი, 1919 წელი

6. ცენტრალ სასტატისტიკო კომიტეტის საერთო ხელმძღვანელობისთვის ამ-
ღვა ცენტრალ სასტატისტიკო საბჭო შემუშავის შედეგად:
  - ა) თვეშობარე, რომელიც დაწინაურ ტრესპუბლიკის მთავრობა;
  - ბ) თვეშობარის ამსანავო-არჩეული საბჭოს მიერ შის წევრთა მო-
მხა;
  - გ) ქალაქ ცოლისთ აკომინაფელობის სასტატისტიკო ნაშლის წარ-
მომადგენელი;
  - დ) სასტატისტიკო კომიტეტის თვეშობარე და განყოფილება გამე-
ნარე
  - ე) შიშხეფეფი, რიც განსიდე იტება თხუთ საჯათთა, რე-
მედილ ერ-რეფი უწევებს შეეგება-უწით წამომადგენელი იმ უწ-
ველთა;
  - ვ) ტრესპუბლიკის ერობათი ერობისთ და ქალაქთ კავშირის თითო
წამომადგენელი მათი არჩეული;
  - ზ) სახელმწიფო უნივერსიტეტის ერთა წამომადგენელი
  - შ) ე. თ. გ. ა.: საბჭოთო შეობლება მიწველ იტებს თებუფომარის
მიერ სხვა პირეცი, თუ მათი შირაწილობა საბჭოს
შეუთობათი შესანგებელ მიწველ იტება.
7. ცენტრალ სასტატისტიკო საბჭოს მიწველების საგალი შედეგად:
  - ა) სასტატისტიკო კომიტეტის მისარებათი დანიდე განსისხელ სას-
ტატისტიკო სამუშაოთი წარმოებისთ, სამუშაოს პირობებისთ, თდე-
ნახალობათ და ხარეთა-რეცხისათვის;
  - ბ) განსიდე იმ საკითხებისთ, რომელიც დეკლარებული თდელობრე
სასტატისტიკო თგნეობების დასტეხასან და მათ თგნეობათობათი
იდელობის შეგანათანად;
  - გ) სხვა საკითხები, რომელიც საბჭოს წამადგენ ცენტრალ სას-
ტატისტიკო კომიტეტი და საბჭოს თდეკე წევრები.
8. ცენტრალ სასტატისტიკო კომიტეტის თდელობრე თგნეულ ამღვა
სამღებობათ მართათა და ქალაქთ სტატისტიკისათ, რომელიც დან-
შნავს და სამსახრეთან დითხოვე ცენტრალ კომიტეტის თგნეულმარე
სათონავო ერობისთ და ქალაქთ კავეუობისათ შეთანხმებით, მათი რეც-
ხე განისაზრტება შეგეო.
9. ამ დეკლერებთან დროელი სათანადო შეგეო.

1919 წ. ივლისის 25-ს.
 საქართველოს დემოკრატიული რეზისთ დეკლერებარის უფრისთ ამსანავო ქოქოთათათ
 საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობისთ თდეშობარისთ მიადილოლ რეკეო.
 თგნეულმარე თგნეობათი წარმომადგენელი

ამონარიდი რესპუბლიკის ცენტრალური
 სასტატისტიკო კომიტეტის დებულებიდან.
 25 ივლისი, 1919 წელი

ცენტრალური სტატისტიკური კომიტეტის საერთო ხელმძღვა-
 ნელობას ახორციელებდა ცენტრალური სტატისტიკური საბჭო,
 რომლის შემადგენლობაში შედიოდნენ: თამჭდომარე, მოადგი-
 ლე, განყოფილებათა გამგეები, თბილისის სტატისტიკური სამ-
 სახურის წარმომადგენელი, რესპუბლიკის ერობათათა ერთობისათ
 და ქალაქათა კავშირის მიერ არჩეული თითო წარმომადგენელი
 და სახელმწიფო უნივერსიტეტის წარმომადგენელი.

სტატისტიკური საბჭოს კომპეტენციაში შედიოდა სტატისტიკის
 კომიტეტის წინადადებათათ, სამუშაოების წარმოების პროგრა-
 მის ორგანიზაციის და ხარჯთაღრიცხვის შესახებ პროექტების,
 აგრეთვე, ადგილობრივი სტატისტიკური ორგანოების დაარსე-
 ბის და სხვა საკითხების განხილვა.

ცენტრალური სასტატისტიკო კომიტეტის საშტატო ნუსხა. 25 ივლისი, 1919 წელი

შ ტ ა ბ ა

ცენტრი სასტატისტიკო კომიტეტი.

ა ნ ა ნ ა ე ლ ა მ ა	ა მ ა მ ა მ		უ ყ ე რ ა ხ	
	ა მ ა	უ ყ ე რ ა ხ	ა მ ა	უ ყ ე რ ა ხ
ცენტრი სასტატისტიკო კომიტეტის განყოფილება	2000	24.000	3.000	24.000
გ ა მ ა				
განყოფილება სასტატისტიკო კომიტეტის განყოფილება	1.600	19.200	1.600	19.200
1. სასტატისტიკო	1.200	14.400	1.200	14.400
2. კანტორის	1.125	13.500	2.000	24.000
3. მანქანების	750	9.000	7.500	90.000
გ ა მ ა				
განყოფილება პირობა და ვაჭრობის მსახურის სტატისტიკის	1.600	19.200	1.600	19.200
1. სასტატისტიკო	1.200	14.400	1.200	14.400
2. კანტორის	1.125	13.500	1.125	13.500
3. მანქანების	750	9.000	1.500	18.000
გ ა მ ა				
			3.975	48.900

L 1340832208 National Archives of Georgia

ა ნ ა ნ ა ე ლ ა მ ა	ა მ ა მ ა მ		უ ყ ე რ ა ხ	
	ა მ ა	უ ყ ე რ ა ხ	ა მ ა	უ ყ ე რ ა ხ
განყოფილება სასტატისტიკო კომიტეტის განყოფილება	1.600	19.200	1.600	19.200
1. სასტატისტიკო	1.200	14.400	1.200	14.400
2. კანტორის	1.125	13.500	1.125	13.500
3. მანქანების	750	9.000	3.000	36.000
გ ა მ ა				
			7.075	84.900
განყოფილება მსახურის სტატისტიკის განყოფილება	1.600	19.200	1.600	19.200
1. სასტატისტიკო	1.200	14.400	1.200	14.400
2. კანტორის	1.125	13.500	1.125	13.500
3. მანქანების	750	9.000	3.250	37.000
გ ა მ ა				
			6.225	75.900
განყოფილება	1.125	13.500	1.125	13.500
1. კანტორის	825	9.900	825	9.900
2. მანქანების	600	7.200	600	7.200
3. მანქანების	600	7.200	1.500	18.000
გ ა მ ა განყოფილების სტატისტიკის				
			3.750	45.000
ცენტრი სასტატისტიკო კომიტეტის	800	7.200	600	7.200
გ ა მ ა				
			600	7.200

L 1340832208 National Archives of Georgia

ა ნ ა ნ ა ე ლ ა მ ა	ა მ ა მ ა მ		უ ყ ე რ ა ხ	
	ა მ ა	უ ყ ე რ ა ხ	ა მ ა	უ ყ ე რ ა ხ
მინისტრის განყოფილება				20.000
მინისტრის განყოფილება				3.000
კანტორის				900
განყოფილება				2.000
კანტორის				2.000
მანქანების				2.000
სტატისტიკის განყოფილება				2.000
სტატისტიკის განყოფილება				10.000
სტატისტიკის განყოფილება				10.000
გ ა მ ა				
				49.900
სტატისტიკის განყოფილება				80.000
სტატისტიკის განყოფილება				10.000
გ ა მ ა				
				90.000
სტატისტიკის განყოფილება				270.400
სტატისტიკის განყოფილება	1.300	15.200	22.900	270.400
სტატისტიკის განყოფილება				122.400
სტატისტიკის განყოფილება	600	7.200	0.200	122.400
სტატისტიკის განყოფილება	1.300	15.200	2.700	22.400
სტატისტიკის განყოფილება	300	3.600	2.700	22.400
გ ა მ ა				
				462.600
ს ე რ				
				49.875
				1.009.800

L 1340832208 National Archives of Georgia

პეტრე გველიაშვილი - ცენტრალური სასტატისტიკო საბჭოს
თავმჯდომარე, 1919-1921 წლები

1919 წლის 25 ივლისს გამართულ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის სხდომამ განიხილა ცენტრალური სასტატისტიკო კომიტეტისა და სასტატისტიკო საბჭოს ხელმძღვანელების დანიშვნის საკითხი (მომხსენებელი იყო მიწათმოქმედების მინისტრის მოადგილე პეტრე გველიაშვილი).

საქართველოს სტატისტიკური მოამბე

შ ი ნ ა ა რ ს ი :

1. წინასიტყვაობა—გ. გრიგორიანი	გვ. I
2. Урожай прод. хлебов в Грузии в 1919/20 г. — В. Ч.	1.
3. Недосев озимых полей осенью 1920 г. — Д. Рухиядзе.	7.
4. საქართველოს მოსახლეობა 1917 წ. აღწერის მიხედვით—გ. ფერაძე.	12.
5. საქართველოს საგარეო ვაჭრობა 1918 წ. მორგ ნახევარში და 1919 წ. ალ. კარბელაშვილი.	29.
6. ოფიციალური ნაწილი.	49.
7. ტრონიკა.	62.

პირველი ქართული ოფიციალური სტატისტიკური პუბლიკაცია „საქართველოს სტატისტიკური მოამბე“, 1921 წელი

სასტატისტიკო კომიტეტის საქმიანობა საკმაოდ მაღალი აქტივობით ხასიათდებოდა. შეზღუდული უფლებების და კომპეტენციის მიუხედავად, ასევე, ქვეყნისთვის საკმაოდ რთულ პერიოდში, მაშინ როდესაც პირველადი სოციალურ-ეკონომიკური ინფორმაციის მოზიდვაში (განსაკუთრებით კერძო სექტორიდან) არსებობდა გარკვეული პრობლემები, სტატისტიკური სამსახური აქვეყნებდა ჩატარებული კვლევების შედეგად მიღებული მონაცემების საფუძველზე მომზადებულ ინფორმაციას ცხრილებისა და ანალიტიკური მასალის სახით.

ქართული სახელმწიფოს პირობებში 1921 წელს გამოიცა პირველი ოფიციალური სტატისტიკური პუბლიკაცია, რომელიც მოიცავდა ინფორმაციას სოფლის მეურნეობის, მოსახლეობის და საგარეო ვაჭრობის შესახებ.

საქართველოს მისახლეობა 1917 წლის აღწერის მიხედვით

(დამატებითი მიმოხილვა)

ვინც საოხის განმარტება გადავიდა... 1917 წ. აღწერაში... 1886 და 1897 წ. წ. აღწერებში...

ამ განმარტება წებტილი ითვლება 1917 წლის სახელწოდების... აღწერაში...

1917 წელს აღწერის თარიღის დღიური საქართველოს სახელწოდების... აღწერის მიხედვით...

ამ საყიბან დაცვების მიხედვით... 1) საქართველოს ტერიტორია...

საქართველო ისეთი კანონმდებელი კომისია... განაწილება...

საქართველოს მისახლეობის მიხედვით... 365830 Georgia

ამონარიდი პუბლიკაციიდან „საქართველოს სტატისტიკური მოამბე“, 1921 წელი

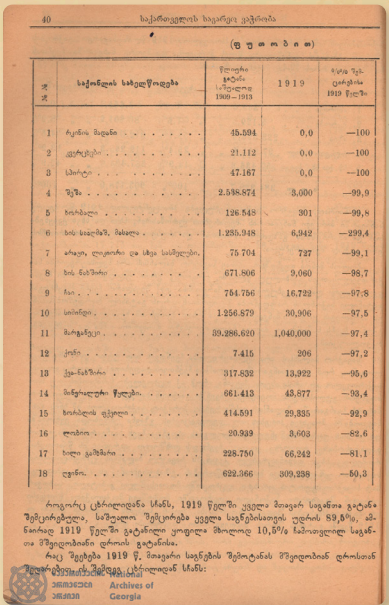
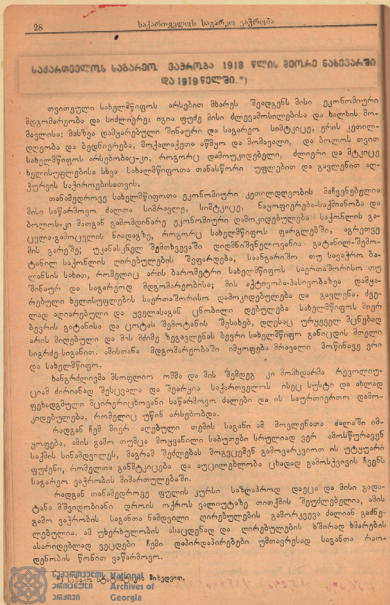
ქალაქების მსახლეობის სავალი ჩამონახა 1917 წ. აღწერის მიხედვით

Table with columns: ქალაქები, სულ მსახლეობა (მამაკაცი, ქალი), სქესი (მამაკაცი, ქალი), and სხვა მონაცემები.

ბოგოც ამ ცხრილში 1886 წ. ქალაქების მსახლეობის სავალი ჩამონახიდან... 1917 წელს აღწერის მიხედვით...

საქართველოს მისახლეობის მიხედვით... 365830 Georgia

ამონარიდი პუბლიკაციიდან „საქართველოს სტატისტიკური მოამბე“, 1921 წელი

საქართველოს ს.ს.ს.მ. რევოლუციური კომიტეტის.
სტატისტიკის ენციკლოპედია სამხარეთლოს დაარსებისა.

საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

1. საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

2. საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

3. საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

4. საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

5. საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

6. საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

7. საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში, საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში და საქართველოს სტატისტიკის ენციკლოპედიაში.

ამონარიდი რევოლუციური კომიტეტის დეკრეტებიდან „საქართველოს სსრ ცენტრალური სტატისტიკის სამმართველოს დაარსების“ შესახებ, 1921 წელი

საბჭოთა ოკუპაციის შემდგომ, 1921 წლის 3 აპრილს თბილისში გამოქვეყნდა რევოლუციური კომიტეტის დეკრეტი „საქართველოს სსრ ცენტრალური სტატისტიკის სამმართველოს დაარსების შესახებ“, ხოლო 1921 წლის 4 ივლისს – პირველი დებულება საქართველოს სახელმწიფო სტატისტიკის ორგანოების შესახებ.

საქართველოს გასაბჭოებიდან XX საუკუნის 90-იან წლებამდე საქართველოში განხორციელებული სტატისტიკური საქმიანობა საბჭოთა კავშირის სახელმწიფო სტატისტიკის ნაწილი გახდა და ეყრდნობოდა საბჭოთა სტანდარტებსა და მეთოდოლოგიებს.

საბჭოთა ხელისუფლების პერიოდში საქართველოს ცენტრალური სტატისტიკური სამსახურის სახელწოდება და დაქვემდებარება რამდენჯერმე შეიცვალა, და საბოლოოდ, 1980-იანი წლებიდან, მას სტატისტიკის სახელმწიფო კომიტეტი ეწოდებოდა.

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ საჭირო გახდა დაკვირვების მთელი ინსტრუმენტარის ძირეული შეცვლა, ინფორმაციის მოპოვების ალტერნატიული წყაროების ფორმირება. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო საბაზრო ეკონომიკის მახასიათებელი მაჩვენებლების შემუშავება და დანერგვა. პრიორიტეტად იქცა ქვეყნის ეროვნულ მეურნეობაში მიმდინარე ინსტიტუციური რეფორმების და თანმდევი ცვლილებების დახასიათება.

1990-2009 წლებში ეროვნული სტატისტიკური სამსახურის დაქვემდებარება და სახელწოდება რამდენჯერმე შეიცვალა – იგი ჯერ საქართველოს უზენაესი საბჭოს დაქვემდებარებაში იყო (1990-1995 წწ.), შემდეგ – მთავრობის (1996-2004 წწ.), ხოლო 2005-2009 წლებში ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს საქვეუწყებო დანესუბულებას წარმოადგენდა.

ოფიციალური სტატისტიკის შესახებ კანონის თავდაპირველი ვერსია 1994 წელს იქნა მიღებული.

დღეს საქართველოში სტატისტიკურ საქმიანობას ახორციელებს დამოუკიდებელი უწყება – საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (საქსტატი), რომელიც თავის საქმიანობას წარმართავს საერთაშორისო სტანდარტების, მეთოდოლოგიების და საერთაშორისოდ აღიარებული საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად. საქსტატის ფუნქციონირების სამართლებრივ საფუძველს, 2009-2023 წლებში, წარმოადგენდა 2009 წელს მიღებული კანონი „ოფიციალური სტატისტიკის შესახებ“. ხოლო 2023 წლის 30 აგვისტოდან ამოქმედდა ახალი კანონი, რომლითაც კიდევ უფრო გაიზარდა საქსტატის პროფესიული დამოუკიდებლობის ხარისხი.

ახალი კანონი ეფუძნება ევროპის სტატისტიკის პრაქტიკის კოდექსს, ასევე ოფიციალური სტატისტიკის შესახებ მოდელური კანონის (GLOS) სტრუქტურას და სრულ შესაბამისობაშია ევროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმებით ნაკისრ ვალდებულებებთან

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

საბაზრო ეკონომიკის მოთხოვნებისადმი მისადაგებული სტატისტიკის წარმოებაზე გადასვლაში მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა საერთაშორისო თანამშრომლობამ. 1992 წელს დაიწყო თანამშრომლობა გაეროს რეგიონულ და დარგობრივ დაწესებულებებთან, საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან, მსოფლიო ბანკთან, ევროკავშირთან.

საერთაშორისო ორგანიზაციების გარდა, საქსტატს ორმხრივი თანამშრომლობა აკავშირებს მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის ეროვნულ სტატისტიკურ სამსახურთან. ორმხრივი თანამშრომლობის შესახებ პირველი შეთანხმება გაფორმდა 1993 წელს ნიდერლანდის ცენტრალურ სტატისტიკურ ბიუროსთან. შემდგომ პერიოდში არაერთი ქვეყნის სტატისტიკის სამსახურთან დამყარდა თანამშრომლობა. 2018 წელს დასრულდა შვიდწლიანი პროექტი საქსტატსა და შვედეთის სტატისტიკის სამსახურს შორის.

2019-2022 წლებში, საქსტატი თანამშრომლობდა დანიის სტატისტიკის სამსახურთან, ევროკავშირის პროგრამა Twinning-ის პროექტის ფარგლებში. პროექტის მთავარ მიზანს წარმოადგენდა საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოციირების შესახებ შეთანხმებით დასახული გეგმების შესრულების ხელშეწყობა, საქსტატის მიერ დროული, სანდო და საერთაშორისო დონეზე შესადარისი მონაცემების წარმოება და მისი დაახლოება ევროპულ სტანდარტებთან.

საერთაშორისო ასპარეზზე ქვეყნის-
თვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი
იყო 2014 წელს ევროკავშირთან ასო-
ცირების შესახებ შეთანხმების ხელ-
მოწერა, რომელიც სხვა საკითხებთან
ერთად ითვალისწინებს საქართველოს
ეროვნული სტატისტიკის სისტემის შე-
საძლებლობების გაძლიერებას, მი-
სი საკანონმდებლო ბაზის შემდგომი
სრულყოფის, ადევკვატური მონაცემების
წარმოების, მომხმარებელთა სხდასხვა
ჭკუფების ინტერესების მზარდი დაკმა-
ყოფილების საფუძველზე.

Official Journal

of the European Union

L 261

English edition

Legislation

Volume 57
30 August 2014

Contents

II Non-legislative acts

INTERNATIONAL AGREEMENTS

2014/494/EU:

★ Council Decision of 16 June 2014 on the signing, on behalf of the European Union, and provisional application of the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Georgia, of the other part 1

★ Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Georgia, of the other part 4

2014/495/Euratom:

★ Council Decision of 16 June 2014 approving the conclusion, by the European Commission, on behalf of the European Atomic Energy Community, of the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Georgia, of the other part 744

ამონარტი ვეროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმებიდან. ბრიუსელი, ბელგია, 2014 წელი

CHAPTER 4

Statistics

Article 286

The Parties shall develop and strengthen their cooperation on statistical issues, thereby contributing to the long-term objective of providing timely, internationally comparable and reliable statistical data. It is expected that a sustainable, efficient and professionally independent national statistical system shall produce information relevant for citizens, businesses and decision-makers in Georgia and in the EU, enabling them to take informed decisions on this basis. The national statistical system should respect the UN Fundamental Principles of Official Statistics, taking into account the EU acquis in statistics, including the European Statistics Code of Practice, in order to align the national statistical system with the European norms and standards.

Article 287

Cooperation shall aim at:

- (a) further strengthening the capacity of the national statistical system, focusing on the sound legal basis, production of adequate data and metadata, dissemination policy and user friendliness, taking into account various groups of users, in particular public and private sectors, academic community and other users;
- (b) progressive alignment of the statistical system of Georgia with the European Statistical System;
- (c) fine-tuning of data provision to the EU, taking into account the application of relevant international and European methodologies, including classifications;
- (d) enhancing the professional and management capacity of the national statistical staff to facilitate the application of European statistical standards and to contribute to the development of the Georgian statistical system;
- (e) exchanging experience between the Parties on the development of statistical know-how, and

30.8.2014

EN

Official Journal of the European Union

L 261/109

- (f) promoting total quality management of all statistical production processes and dissemination,

Article 288

The Parties shall cooperate within the framework of the European Statistical System in which Eurostat is the European statistical authority. The cooperation shall include a focus on the areas of:

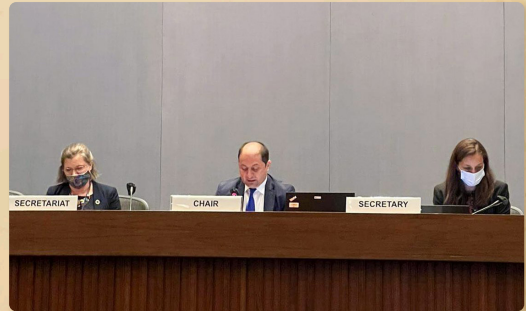
- (a) macroeconomic statistics, including national accounts, foreign trade statistics, balance of payments statistics, foreign direct investment statistics;
- (b) demographic statistics, including censuses and social statistics;
- (c) agricultural statistics, including agricultural censuses and environment statistics;
- (d) business statistics, including business registers and use of administrative sources for statistical purposes;
- (e) energy statistics, including balances;
- (f) regional statistics;
- (g) horizontal activities, including statistical classifications, quality management, training, dissemination, use of modern information technologies, and
- (h) other relevant areas.

ქვეყანაში სტატისტიკის სისტემის შემდგომი განვითარებისა და გაუმჯობესების თვალსაზრისით დამატებით შესაძლებლობას წარმოადგენს ასევე საქსტატის არჩევა გაეროს აზიისა და წყნარი ოკეანის აუზის ეკონომიკური და სოციალური კომისიის (UNESCAP) სტატისტიკის კომიტეტის ბიუროს წევრად.

2020 წელს, პირველად ქართული სტატისტიკის ისტორიაში, საქართველო აირჩიეს გაეროს აზიისა და წყნარი ოკეანის ქვეყნების (ESCAP) სტატისტიკის კომიტეტის ბიუროს თავმჯდომარედ, ორი წლის ვადით, რომელსაც საქსტატის აღმასრულებელი დირექტორი -გოგიტა თოდრაძე წარმოადგენდა.

აღნიშნული კომიტეტი წარმოადგენს უმაღლესი დონის მთავრობათაშორის ფორმატს და სტატისტიკის საკითხებზე გადაწყვეტილების მიმღებ მთავარ ორგანოს აზიისა და წყნარი ოკეანის რეგიონში. ბიურო დაკომპლექტებული იყო ექვსი ქვეყნის მთავარი სტატისტიკოსით, რომელიც გაეროს ESCAP-ის სტატისტიკის კომიტეტის მაკოორდინირებელ ორგანოს წარმოადგენდა

გაეროს აზიისა და წყნარი ოკეანის აუზის ეკონომიკური და სოციალური კომისიის (UNESCAP) სტატისტიკის კომიტეტის მე-6 სესია. ბანგკოკი, ტაილანდი, 2018 წლის ოქტომბერი

გაეროს აზიისა და წყნარი ოკეანის აუზის ეკონომიკური და სოციალური კომისიის (UNESCAP) სტატისტიკის კომიტეტის მე-8 სესია. ბანგკოკი, ტაილანდი, 2022 წლის აგვისტო

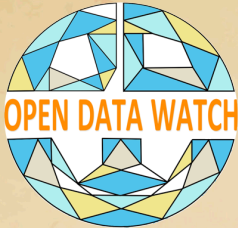
გაეროს სტატისტიკის კომისიის (UNSC) 50-ე სესია.
ნიუ-იორკი, აშშ, 2019 წლის მარტი

2019 წლის მაისში საქართველო, სტატისტიკის სამსახურის არსებობის მანძილზე, პირველად, აირჩიეს გაერო-ს სტატისტიკის კომისიის (UNSC) წევრად, 4 წლის ვადით.

უკანასკნელ პერიოდში მნიშვნელოვანი პროგრესია მიღწეული ქვეყანაში სტატისტიკის სისტემის განვითარებისა და საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტების დანერგვის თვალსაზრისით.

საქართველოს მიღწევებს აღიარებს საერთაშორისო ორგანიზაციებიც. კერძოდ, 2020 წელს, ორგანიზაცია “Open Data Watch”-ის ანგარიშის მიხედვით, ისტორიაში პირველად, საქართველომ სტატისტიკის სისტემის შეფასებით მსოფლიო ქვეყნებს შორის 31-ე ადგილი დაიკავა და ევროპის საუკეთესო ოცეულში დასახელდა.

2022 წელს კი ქვეყნის რეიტინგი წინა შეფასებასთან

შედარებით 3 პოზიციით გაუმჯობესდა და საქართველომ მსოფლიოს ქვეყნებს შორის, 28-ე ადგილზე გადაინაცვლა.

ბოლო ანგარიშის მიხედვით, საქართველო რეიტინგით უსწრებს ევროკავშირის 12 ქვეყანას (იტალია, საფრანგეთი, ავსტრია, ბელგია, უნგრეთი, ლუქსემბურგი, ხორვატია, კვიპროსი, საბერძნეთი, მალტა, ბულგარეთი და ჩეხეთი) და ევროპის საუკეთესო ქვეყნების ოცეულში მე-18 ადგილი უკავია, ხოლო რეგიონში კვლავ ლიდერობს და პირველ ადგილზეა.

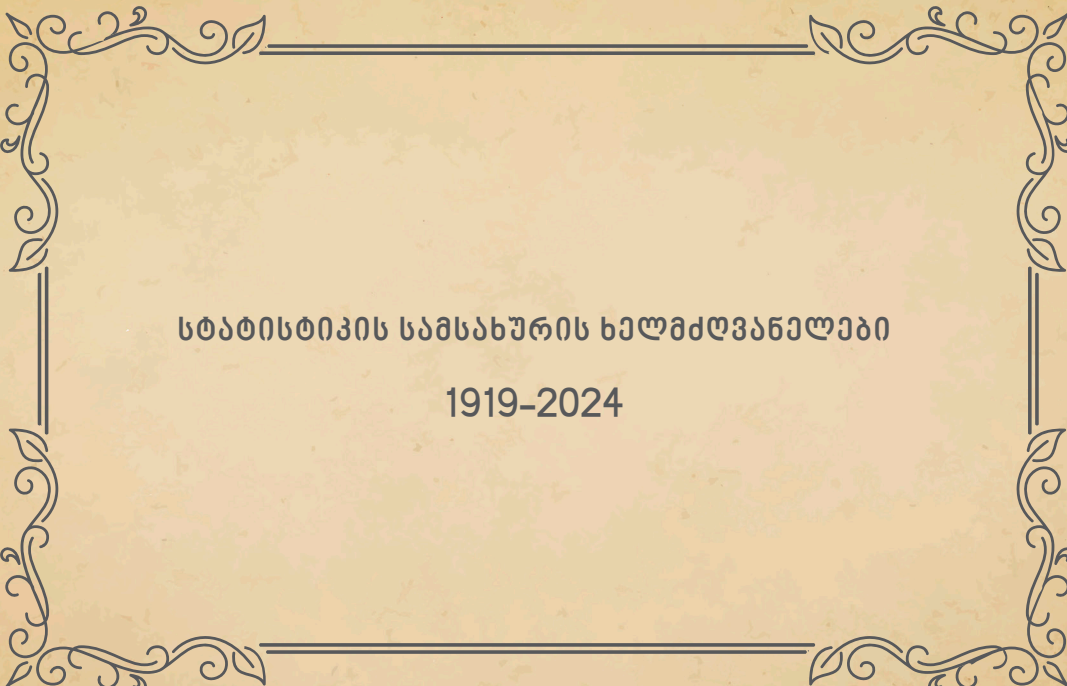
სტატისტიკის ეროვნული სისტემის განვითარების მიხედვით მსოფლიოში პირველ სამეულს - ფინეთი, ნორვეგია და კანადა იკავებს, რომელთა სტატისტიკის სისტემაც 100-დან 93 ქულით ფასდება.

დღეისათვის საქსტატი თავის საქმიანობას წარმართავს ოფიციალური სტატისტიკის გაეროს ფუნდამენტური პრინციპების და განვითარების სტრატეგიული მიმართულებების შესაბამისად, ასევე, მომხმარებლის მოთხოვნებზე ორიენტირებული სანდო სტატისტიკური ინფორმაციის წარმოების გზით და ყოველივე ამით უზრუნველყოფს საერთაშორისო სტატისტიკურ სისტემასთან შესაბამისობის მაღალ დონეს.

მსოფლიო ბანკის მონაცემების მიხედვით, საქართველოს სტატისტიკის სისტემა მსოფლიოში მე-16 ადგილზეა 90,7 ქულით და უსწრებს ევროკავშირის 15 ქვეყანას. ამასთან, ჩვენი ქვეყანა ევროპის საუკეთესო ქვეყნების ოცეულში მე-14 ადგილს იკავებს, ხოლო რეგიონში ლიდერობს და პირველ ადგილზეა.

იმავე ანგარიშის თანახმად, საქართველო ასევე უსწრებს ისეთ განვითარებულ ქვეყნებს, როგორცაა შვეიცარია, გაერთიანებული სამეფო, იაპონია, სინგაპური, ავსტრალია, ახალი ზელანდია, კორეის რესპუბლიკა, ისლანდია და ისრაელი.

სტატისტიკის სამსახურის ხელმძღვანელები

1919-2024

მ.ნ. მანდელშტამი 1919 - 1920	გაბრიელ გრიგორიანი 1921 - 1924	არჩილ რუხაძე 1925 - 1928
კარლო ორაგველიძე 1929 - 1931	კონსტანტინე დვალი 1932 - 1936	გრიგოლ ჟღენტი 1936 - 1937
ვლადიმერ მამალაძე 1937 - 1938	შალვა გელაშვილი 1938 - 1942	გიორგი ფერაძე 1942 - 1947
ვლადიმერ ჭაფარიძე 1947 - 1950	რაფიელ შანიძე 1950 - 1954	ალექსანდრე ხაჩიძე 1954 - 1958

ვალერიან მეღვიაძე
1958 - 1960

გრიგოლ შორშიკაშვილი
1960- 1976

რევაზ ბასარია
1976- 1991

ანზორ ჯანჭლავა
1991 - 1992

ლერი გიგინეიშვილი
1992 - 1996

თეიმურაზ ბერიძე
1996 - 2005

ზაზა ბროლაძე
2005 - 2006

ირაკლი სირაძე
2006- 2007

გრიგოლ ფანცულაია
2007- 2010

ზაზა ჭელიძე
2010 - 2013

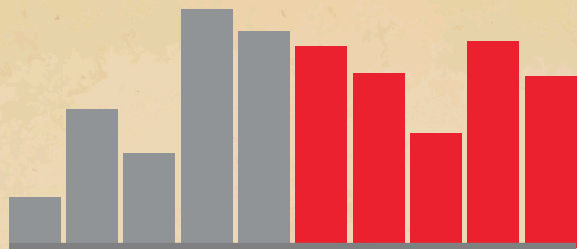

მერი დაუშვილი
2014 - 2018

გოგიტა თოდრაძე
2018 - დღემდე

საქსტატი

www.geostat.ge

საერთაშორისო მონაცემები სწორი უსაზღვრეობებისთვის!

**პუბლიკაციის მომზადებაზე
მუშაობდნენ:**

გოგითა თოდრაძე
პაატა შავიშვილი
ირაკლი აფხაიძე
ლია ძებისაური
მარიამ ყაველაშვილი
თეიმურაზ გოგიშვილი

დიზაინი:

გიორგი ქინქლაძე

**საქართველოს
აქრონაწილი
არქივი**

გამოყენებული დოკუმენტები დაცულია
საქართველოს ეროვნულ არქივში

საქართველოს სტატისტიკის
ეროვნული სამსახური (საქსტატი)

ცოტნე ლაღიანის ქ. 30, 0180
თბილისი, საქართველო

✉ info@geostat.ge

☎ + 995 32 2 36 72 10

WWW.GEOSTAT.GE